

Actualisatie Stappenplan Aanpak Stikstofproblematiek

Weert, juni 2023

1. AANLEIDING

Bouwvrijstelling 1 juli 2021

Om te voorkomen dat bouwprojecten grote vertraging oplopen is sinds 1 juli 2021 de bouwvrijstelling opgenomen in de Wet natuurbescherming. Hierdoor hoeft bij de vergunningverlening voor een project geen rekening meer gehouden te worden met de stikstofuitstoot tijdens de bouwfase. De bouwvrijstelling gaat er vanuit dat eventuele negatieve effecten op natuurgebieden als gevolg van stikstofdepositie, gecompenseerd worden door maatregelen met een positief effect op deze natuurgebieden.

Porthos-uitspraak

Op 2 november 2022 heeft de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State geoordeeld dat deze bouwvrijstelling niet voldoet aan het Europese natuurbeschermingsrecht. Het is volgens de Afdeling onvoldoende zeker dat er geen schade optreedt aan natuurgebieden omdat veel van de geplande maatregelen nog niet uitgevoerd zijn en niet duidelijk is of de maatregelen tot het geplande positieve effect leiden.

De Porthos-uitspraak betekent dat wordt teruggevallen op de systematiek zoals die gold voorafgaand aan de inwerkingtreding van de bouwvrijstelling. Dat heeft tot gevolg dat de stikstofdepositie in de aanleg- en bouwfase (weer) volledig moet worden beoordeeld. Daarvoor is in veel gevallen een stikstofberekening vereist en bij een toename van de stikstofdepositie is tevens een voortoets vereist. Als de conclusie van de voortoets is dat het project of plan significante gevolgen heeft voor een Natura 2000-gebied, dan dient een Wnb-vergunning of een verklaring van geen bedenkingen (vvgb) voor een omgevingsvergunning natuur bij de Provincie aangevraagd te worden. De Porthos-uitspraak leidt hierdoor tot een verzwaring van de onderzoekslasten, maar brengt niet met zich dat geen enkel bouwproject meer kan worden uitgevoerd.

Over de gevolgen op lopende en afgeronde procedures lopen de meningen enigszins uiteen. Totdat de Raad van State hier een uitspraak over doet, zal dit onduidelijk blijven. In bijlage 1 is een samenvatting gemaakt van de mening van toonaangevende advocaten op dit gebied.

Hoe nu verder

In Weert is afgesproken om voorlopig de lijn te volgen uit de beleidsnota die in november 2019 door B&W is aangenomen. Deze beleidsnota is destijds opgesteld naar aanleiding van de uitspraak van de Raad van State dat het PAS niet meer als toestemmingsbasis gebruikt kan worden. De beleidslijn is dus opgesteld voordat de bouwvrijstelling in werking is getreden (deze geldt pas vanaf 1 juli 2021).

Er zijn een aantal ontwikkelingen op het gebied van de stikstofproblematiek en de beoordeling van stikstofdepositie. Zo zijn er bijvoorbeeld een aantal vuistregels opgesteld voor het beoordelen van stikstofdepositie van woningen. Het is daarom zinvol om de werkafspraken uit het Stappenplan te actualiseren. Deze actualisatie vindt hiermee plaats.

2. WERKAFSPRAKEN OVER WANNEER EEN AERIUS BEREKENING NODIG IS

Woningbouw – aanvraag omgevingsvergunning activiteit bouwen

Past binnen bestemmingsplan én daarbij is Aerius berekening gedaan (inclusief aanlegfase)

Alleen als er bij het bestemmingsplan al een stikstofberekening is uitgevoerd (inclusief aanlegfase) voor hetgeen waar een omgevingsvergunning voor de activiteit bouwen voor aangevraagd wordt, kan daarnaar verwezen worden en is er geen berekening meer nodig.

Let op: Indien er een nieuwe Aerius versie is uitgebracht nadat deze berekening is uitgevoerd, zal deze berekening opnieuw uitgevoerd moeten worden met deze nieuwe versie.

Overige gevallen woningbouw

Ook als nieuwbouwplannen rechtstreeks passend zijn in het bestemmingsplan moet stikstof beoordeeld worden bij de bouwaanvraag (als dat nog niet gedaan is in de bestemmingsplan-procedure zoals hierboven beschreven).

Door bureau Waardenburg is een rapport opgesteld met vuistregels voor het beoordelen van stikstofdepositie bij woningbouw. Deze vuistregels zijn opgesteld als handreiking voor gemeentes om in een vroeg stadium een eerste indicatie te geven over de haalbaarheid van woningbouwplannen en hun mogelijke bijdrage aan de stikstofdepositie in Natura 2000-gebieden. Het gaat in deze vuistregels om het realiseren van duurzame woningbouw, het zogenaamde 'gasloos wonen' waarbij in de aanlegfase gebruik wordt gemaakt van materieel van 2015 of recentier.

De vuistregels maken inzichtelijk onder welke voorwaarden een bijdrage aan de depositie in voor stikstof gevoelige Natura 2000-gebieden nul of nihil is. Als het woningbouwplan aan deze voorwaarden voldoet is een nadere toetsing in het kader van vergunningverlening niet nodig.

LET OP

De vuistregels hebben geen juridische status. **Bij juridische procedures (bezwaar/ zienswijze) zal voor de onderbouwing alsnog een AERIUS-berekening nodig zijn.** Dit dient vooraf met de aanvrager gecommuniceerd te worden.

Toetsing

Hieronder zijn tabellen 4.2 en 4.3 uit het rapport van bureau Waardenburg opgenomen. Dit zijn de tabellen voor de aanlegfase voor woningen. Uit het rapport blijkt dat de aanlegfase altijd de bepalende factor is. Daarom worden hier alleen de tabellen uit de aanlegfase opgenomen.

Er hoeft geen Aerius berekening uitgevoerd te worden als de minimale afstand van het plangebied tot een Natura 2000-gebied kleiner is dan de effectafstand (in km) in onderstaande tabellen. In de kaartviewer is onder 'Milieu-aspecten' een kaart opgenomen met de Natura 2000-gebieden. Hiermee kan de afstand tot Natura 2000-gebieden bepaald worden.

Tabel 4.2 moet worden toegepast voor woningbouw in het buitengebied en tabel 4.3 voor woningbouw in stedelijk gebied.

Als er bijvoorbeeld 5 woningen in een kleine kern of het buitengebied gebouwd worden op een afstand van 2,4 km van een Natura 2000-gebied is geen berekening nodig. Als de afstand 2,3 km of kleiner is, dan is wel een Aerius berekening nodig.

Tabel 4.2 Effectafstanden waarbij de depositie 0,00 mol N/ha/jaar is voor de bouwphase van woningen in buitengebied. Bij plannen op kortere afstand tot een Natura 2000-gebied geeft een AERIUS-berekening uitsluitsel over een bijdrage aan de stikstofdepositie. Gebaseerd op gegevens voor 5 woningen en geëxtrapoleerd naar andere woningaantallen (Bijlage I).¹*

Grondgebonden woningen → Appartementen↓	0	1	5	10	25	50	100	250	500
			62						
			kg N						
0	-	0,9	2,3	3,4	5,7	8,7	>10	>10	>10
1	-	1,1	2,4	3,5	4,9	8,7	>10	>10	-
5 65 kg N	1,5	1,9	3,0	3,8	6,2	9,0	>10	>10	-
10	2,4	2,6	3,5	4,6	6,4	9,4	>10	>10	-
25	4,0	4,4	4,8	4,9	6,5	>10	>10	>10	-
50	5,6	5,7	6,2	6,9	8,6	>10	>10	>10	-
100	8,4	8,5	8,9	9,5	>10	>10	>10	>10	-
250	>10	>10	>10	>10	>10	>10	>10	>10	-
500	>10	-	-	-	-	-	-	-	-

* Effectafstanden zijn met AERIUS berekend in open landschapstype.

Tabel 4.3 Effectafstanden waarbij de depositie 0,00 mol N/ha/jaar is voor de bouwfase van woningen in stedelijk gebied*. Bij plannen op kortere afstand tot een Natura 2000-gebied geeft een AERIUS-berekening uitsluitel over een bijdrage aan de stikstofdepositie. Gebaseerd op gegevens voor 5 woningen en geëxtrapoleerd naar andere woningaantallen (Bijlage I).

Grondgebonden woningen→ Appartementen↓	0	1	5	10	25	50	100	250	500
			62 kg N						
0	-	0,6	1,3	2,0	4,0	7,9	>10	>10	>10
1	-	0,7	1,3	2,1	4,1	7,9	>10	>10	-
5 65 kg N	0,9	1,1	1,7	2,4	4,1	7,9	>10	>10	-
10	1,4	1,5	2,1	2,8	4,5	7,9	>10	>10	-
25	2,7	2,8	3,3	3,9	4,7	7,9	>10	>10	-
50	4,1	4,4	4,6	4,6	7,8	9,0	>10	>10	-
100	6,8	7,8	7,9	7,9	8,8	>10	>10	>10	-
250	>10	>10	>10	>10	>10	>10	>10	>10	-
500	>10	-	-	-	-	-	-	-	-

* Effectafstanden zijn met AERIUS berekend in groot stedelijk landschapstype.

De tabellen van bureau Waardenburg worden alleen gebruikt om te bepalen of een Aerius berekening nodig is. Als blijkt dat een berekening nodig is, wil dat nog niet zeggen dat er een natuurbeschermingswetvergunning (Wnb-vergunning) nodig is. In het rapport van bureau Waardenburg is namelijk uitgegaan van een aantal algemene uitgangspunten (worst-case), terwijl bij een Aerius berekening uitgegaan wordt van maatwerk met de werkelijke uitgangspunten (er kan bijvoorbeeld gekozen worden voor het toepassen van zuiniger of elektrisch materieel). Verder zijn de effectafstanden berekend op basis van de inzet van materieel voor 5 wooneenheden. Bij plannen met een omvang van meer dan 5 wooneenheden zal materieel efficiënter kunnen worden ingezet. De geëxtrapoleerde gegevens geven dan een overschatting van de inzet van materieel. Daarnaast houdt AERIUS rekening met de ligging binnen een Natura 2000-gebied van voor stikstofgevoelige habitattypen en leefgebieden van soorten. De afstand tot stikstofgevoelig habitat en leefgebied kan groter zijn dan de afstand tot de rand van het Natura-2000 gebied.

Overige gebouwen (bedrijfshallen e.d.) – aanvraag omgevingsvergunning activiteit bouwen

Voor de bouw van andere gebouwen dan woningen zijn geen vuistregels opgesteld. Hierbij dient in principe dus altijd een Aerius-berekening gevraagd te worden. Er dient een Aerius berekening voor zowel de aanleg- als ook voor de gebruiksfase uitgevoerd te worden.

Alleen als het gaat om een kleine wijziging (minder dan 70 m² én op een afstand van ten minste 900 meter van een Natura 2000-gebied) is geen Aerius-berekening nodig.

Ook bij bouwwerken, geen gebouw zijnde (zoals vlaggenmasten en reclame-uitingen) is geen Aerius-berekening nodig, behalve als het windmolens of zonneparken betreft.

Aanvraag omgevingsvergunning voor kleine projecten met lage stikstof-emissie

Voor een omgevingsvergunning voor een inrit-, uitrit- of kapvergunning is geen Aerius-berekening nodig.

Bestemmingsplannen

In elke bestemmingsplan procedure dient onderbouwd te worden wat de gevolgen zijn ten opzichte van vigerende situatie. In veruit de meeste gevallen dient daarvoor een Aerius berekening voor zowel de aanleg- als ook voor de gebruiksfase uitgevoerd te worden.

Bij kleinere woningbouwplannen zou ervoor gekozen kunnen worden om voor de onderbouwing gebruik te maken van de hierboven opgenomen tabellen 4.2 en 4.3 uit het rapport van bureau Waardenburg.

Milieu – melding Activiteitenbesluit of aanvraag omgevingsvergunning activiteit milieu

Melding Activiteitenbesluit:

Bij de beoordeling van een melding in het kader van het activiteitenbesluit is er geen koppeling (aanhaken) met de Wnb. De ondernemer dient er wel op gewezen te worden dat er een Wnb-vergunning aangevraagd moet worden bij de Provincie indien het gemelde gebruik significante negatieve effecten heeft op beschermde habitattypen.

Omgevingsvergunning activiteit milieu:

Bij de aanvraag om een omgevingsvergunning voor de activiteit milieu is er wel een koppeling met de Wnb (aanhaken) en moet een Aerius berekening gevoegd worden. Bij een bestaand bedrijf worden daarbij de wijzigingen beoordeeld ten opzichte van de vigerende vergunde situatie (intern salderen).

Evenementen

Voor kleine evenementen met een lokale doelgroep die beperkt in omvang zijn (bv. buurt-bbq/feest) is geen Aerius-berekening nodig. Voor grote evenementen met een regionaal/landelijke doelgroep en/of grotere omvang is wel een Aerius-berekening nodig.

Beheer en onderhoud

Door de Unie van Waterschappen is de Handreiking Beheer en Onderhoud opgesteld (is apart bijgevoegd). Met deze handreiking kan bepaald worden wanneer sprake is van beheer en onderhoud waarbij geen AERIUS-berekening of natuurvergunning nodig is. In hoofdstuk 3 van deze Handreiking staat een beslisboom waarmee dit bepaald kan worden. Deze beslisboom is als bijlage 2 toegevoegd. Als op een van de vragen uit deze beslisboom ja geantwoord wordt, dient een Aerius-berekening uitgevoerd te worden.

NB: Volgens de juristen van de Provincie Limburg is deze Handreiking juridisch niet 100% waterdicht. We kunnen als gemeente besluiten om deze Handreiking te volgen. Er zijn ook andere Provincies en gemeenten die deze Handreiking hanteren.

Mogelijke risico's

Deze handreiking is juridisch niet waterdicht. Dit is ook in de handreiking aangegeven. Handhaving zal alleen aan de orde zijn als er redelijkerwijs een effect op Natura 2000-gebieden te verwachten is. De afweging en inschatting van dit risico hangt sterk af van de specifieke omstandigheden van het project. Er kan een handhavingverzoek ingediend worden, waarop de provincie in beginsel verplicht is te acteren als het verzoek terecht is. Indien bij een project tegenstand verwacht wordt of als men achteraf niet voor verrassingen wil komen staan, is het raadzaam om toch een Aerius berekening te laten uitvoeren. Ook zal bij **juridische procedures voor de onderbouwing alsnog een AERIUS-berekening nodig zijn**. Dit dient vooraf met de aanvrager gecommuniceerd te worden.

CONCLUSIE

In de tabel op de volgende pagina is bovenstaande in het kort samengevat. Daarbij is aangegeven bij welke projecten, plannen of aanvragen wel en bij welke geen Aerius-berekening nodig is. Hierbij moet wel altijd rekening gehouden worden met de hierboven gegeven toelichting.

Daarnaast is als achtergrondinformatie bijlage 3 toegevoegd. Hierin is een schema opgenomen waaruit blijkt wanneer wel of geen sprake is van een vergunningplicht op grond van de Wet natuurbescherming. Ook is een korte uitwerking van de stappen bij Wnb-vergunningplicht opgenomen.

Soort project/plan/aanvraag	Noodzaak Aerius-berekening
Bouw van / transformeren tot 1 woning in een kern (Weert, Stramproy of een van de kerkdorpen ¹⁾)	Geen Aerius-berekening nodig
Bouw van 2 of meer woningen in Weert	Toetsen aan tabel 4.3
Bouw van 2 of meer woningen in Stramproy of in een van de kerkdorpen	Toetsen aan tabel 4.2
Bouw van 1 of meer woningen in buitengebied	Toetsen aan tabel 4.2
Bouw van overige gebouwen (geen woning)	Aerius-berekening nodig, behalve bij kleine wijziging (<70 m ² én op minimaal 900 m van Natura 2000)
Bouwwerken geen gebouw zijnde (zoals vlaggemasten en reclame-uitingen), behalve als het windmolens of zonneparken betreft	Geen Aerius-berekening nodig
Kleine projecten met relatief weinig stikstof-emissie (zoals uitrit – of kapvergunning)	Geen Aerius-berekening nodig
Bestemmingsplan	Aerius-berekening nodig
Omgevingsvergunning activiteit milieu	Aerius-berekening nodig
Kleine evenementen (lokale doelgroep en beperkt in omvang)	Geen Aerius-berekening nodig
Grote evenementen (regionaal/landelijke doelgroep en/of grotere omvang)	Aerius-berekening nodig
Beheer en onderhoud	Aerius-berekening nodig als een van de vragen uit beslisboom in bijlage 2 "ja" is

1) Uit Aerius-berekening is gebleken dat de depositie 0,00 mol/ha/jr is bij de bouw van 1 woning in Weert, Stramproy of in een van de kerkdorpen.

3. DYNAMISCH DOCUMENT

Rondom de stikstofproblematiek zijn er vele ontwikkelingen. Er wordt op landelijk en provinciaal niveau hard gewerkt aan een oplossing voor de lange termijn. Met enige regelmaat komt er nieuwe informatie, jurisprudentie en komen er richtlijnen of handreikingen. Indien de ontwikkelingen van dusdanige aard zijn dat dit invloed heeft op deze werkafspraken dan zal dit werkdocument weer aangepast moeten worden. Het voorliggende stuk is hiermee dan ook een dynamisch werkdocument.

Bijlage 1 Samenvatting effect op lopende en afgeronde procedures

Over de gevolgen op lopende en afgeronde procedures lopen de meningen enigszins uiteen. Totdat de Raad van State hier een uitspraak over doet, zal dit onduidelijk blijven. Hieronder is het standpunt van de toonaangevende advocaten op dit gebied aangegeven.

Lopende projecten

Voor alle lopende projecten (dus nog niet onherroepelijk) geldt dat er een ecologische beoordeling plaats moet vinden. Dit geldt ook voor bestemmingsplannen. Dat betekent in eerste instantie een AERIUS-berekening van de bouwfase. Afhankelijk van de uitkomst van deze berekening, kan dan beoordeeld worden of en zo ja, welke vervolgacties nodig zijn. Het is mogelijk om de aanvraag hiermee aan te vullen (art. 4:5 Algemene wet bestuursrecht).

Feitelijk gerealiseerde projecten

Voor projecten waarvan de bouw al afgerond is, zal men in het kader van rechtszekerheid geen beroep meer kunnen doen op het ontbreken van de bouwvrijstelling. De bouwfase (waar de omgevingsvergunning bouwen op ziet) is dan immers al voorbij en eventuele effecten op natuur hebben al plaatsgevonden.

Onherroepelijke natuurvergunningen

De gevolgen van de uitspraak voor de onherroepelijke natuurvergunning zijn een belangrijk onderwerp van discussie op het moment. Uit rechtsoverweging 36 e.v. van de Porthos-uitspraak blijkt dat er geen gevolgen zijn voor de onherroepelijke natuurvergunning (of voor de verklaring van geen bedenkingen). Dit komt doordat met een natuurvergunning een project wordt vergund, waar ook de voor dat project benodigde bouw- en aanlegactiviteiten onlosmakelijk onder vallen. Maar het is wel mogelijk om de natuurvergunning in te trekken. Gedeputeerde Staten zijn hierin bevoegd gezag, niet de gemeente. GS kunnen zelfs verplicht zijn om de natuurvergunning in te trekken als:

- 1) een vergunde (bedrijfs)activiteit zal leiden tot significante effecten op natuurwaarden door stikstofdepositie op stikstofgevoelige habitattypen en
- 2) als er geen andere passende maatregelen beschikbaar zijn om de dreigende achteruitgang van de natuurwaarden te voorkomen.

Onherroepelijke omgevingsvergunningen bouwen en milieu

Onherroepelijke omgevingsvergunningen voor bouwen en milieu (waarbij de bouw nog niet afgerond is) staan op zichzelf niet ter discussie. Wel kan er als gevolg van de uitspraak strijd ontstaan met het natuurbeschermingsrecht indien de aanleg- of bouwfase van het project of plan significante gevolgen heeft voor een Natura 2000-gebied. In dat geval is er alsnog een natuurtoestemming nodig.

Vóór de Porthos-uitspraak voorzag de bouwvrijstelling in een generieke natuurtoestemming voor de bouw- en aanlegactiviteiten. Indien voor deze bouw- en aanlegactiviteiten nu toch een natuurvergunning nodig zou zijn, moet dat 'gerepareerd' worden door alsnog een natuurvergunning of verklaring van geen bedenkingen aan te vragen. Als er geen natuurtoestemming aangevraagd wordt of beschikbaar is, is dit een grond voor GS om op te handhaven. Ambtshalve (op eigen initiatief) of op verzoek van derden.

Mogelijke risico's

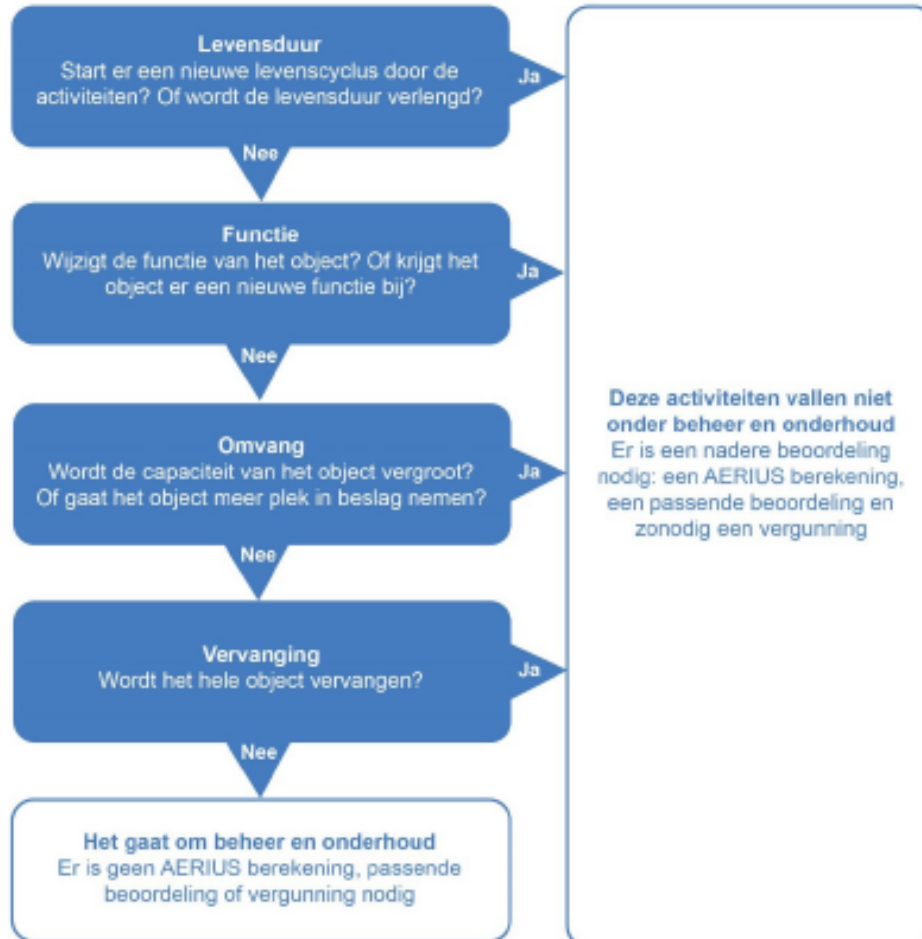
Intrekking van de natuurvergunning of handhaving zal alleen aan de orde zijn als er redelijkerwijs een effect op Natura 2000-gebieden te verwachten is. De afweging en inschatting van dit risico hangt sterk af van de specifieke omstandigheden van het project. Uit ervaringen na de vernietiging van de PAS, blijkt dat natuurorganisaties zich met name op grotere en/of spraakmakende projecten richten, zoals (energie)infrastructuur, racecircuits en luchtvaart. Hoewel ze zich vaak niet specifiek richten op kleinere projecten of woningbouwprojecten, kan dit hier indirect wel effect op hebben. Dit blijkt uit de gevolgen van de Porthos-uitspraak, maar ook uit het beroep over de locatiegegevens van de PAS-meldingen van januari 2021. Tegelijkertijd signaleren we dat de (handhavings)capaciteit bij provincies beperkt is. Zij zullen hun inzet waarschijnlijk prioriteren en zich richten op urgente projecten en/of projecten met grote potentiële na-tuureffecten. Wel kan er een handhavingsverzoek ingediend worden, waarop de provincie in beginsel verplicht is te acteren als het verzoek terecht is.

Bijlage 2 Beslisboom Handreiking Beheer en Onderhoud

(voor achtergrondinformatie wordt verwezen naar de Handreiking Beheer en Onderhoud)

Beslisboom

Maak gebruik van onderstaande beslisboom om erachter te komen of een activiteit onder beheer en onderhoud valt.

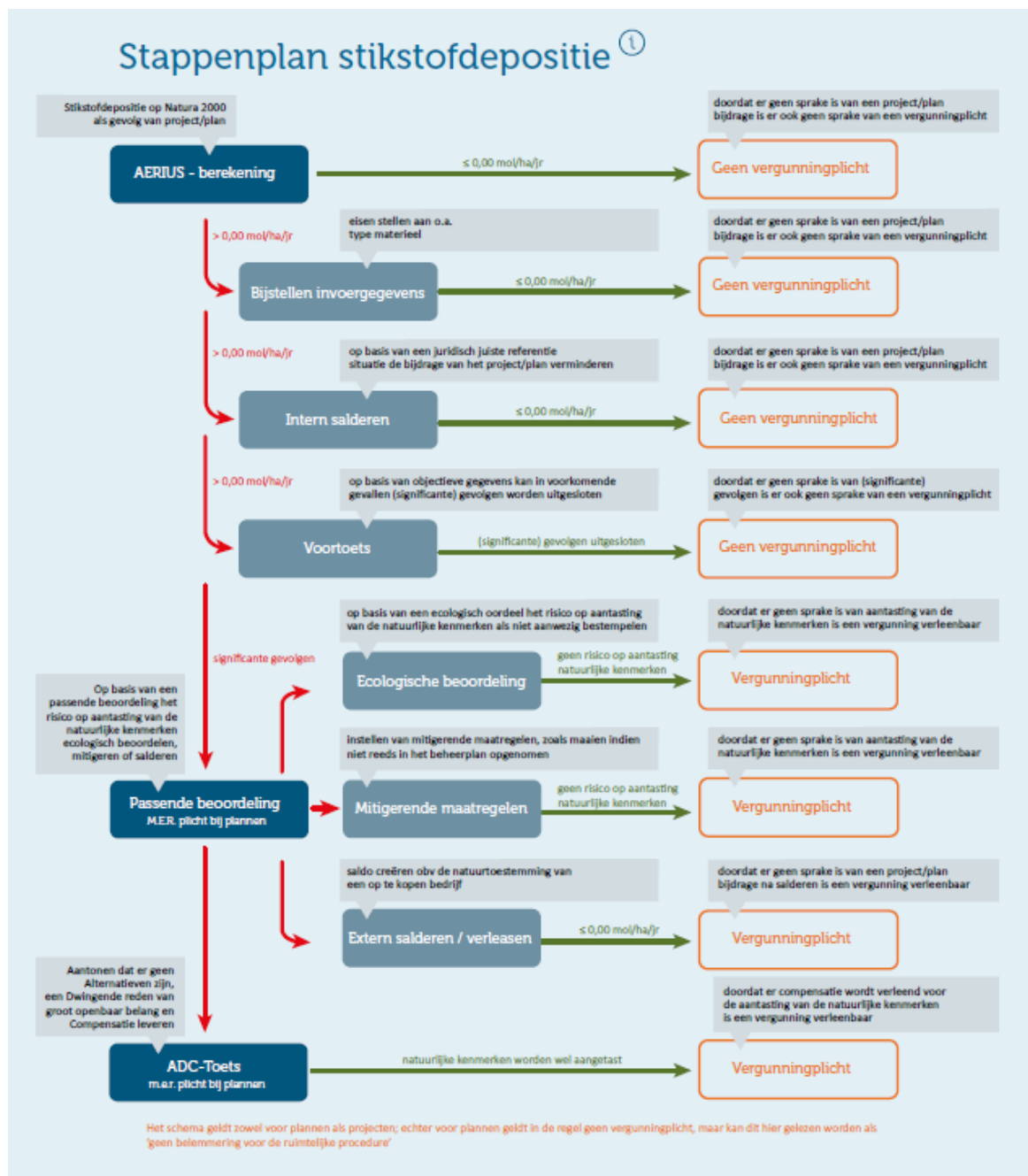
Ook als er sprake is van beheer en onderhoud is het nog steeds nodig om na te gaan welke mogelijkheden er zijn om emissies te beperken en af te wegen of deze moeten worden voorgeschreven aan de uitvoerder van het werk. Dit is in lijn met adviescommissie Remkes: iedere sector draagt zijn steentje bij aan het verminderen van de stikstofdepositie in Nederland. Daarnaast geldt altijd de zorgplicht uit de wet Natuurbescherming voor N2000: waar redelijkerwijs mogelijk worden schadelijke gevolgen beperkt.

Geen beheer en onderhoud:

Geen B&O zijn activiteiten die ervoor zorgen dat het object bijvoorbeeld een nieuwe functie krijgt of dat de capaciteit wordt vergroot.

Bijvoorbeeld: Wanneer een gevangenis wordt omgebouwd tot hotel of themapark, is er geen sprake van slechts beheer en onderhoud. Het object krijgt immers een geheel andere functie.

Bijlage 3 Schema en korte uitwerking stappen vergunningplicht Wnb

Passende beoordeling (ecologische beoordeling)

Wanneer het project significante gevolgen kan hebben is een passende beoordeling noodzakelijk. Met deze passende beoordeling moet – wil het project vergunbaar zijn – met zekerheid vastgesteld worden dat het project de natuurlijke kenmerken van het gebied niet zal aantasten. Bij zo'n passende beoordeling kijkt een ecooloog naar de specifieke gebiedskenmerken en wat de invloed van extra stikstofdepositie is op de kenmerken van het beschermde gebied. Het zal per beschermd gebied verschillen hoeveel tijdelijke depositie wel of niet kan worden toegevoegd.

Ook met zo'n passende beoordeling die door een ecooloog wordt opgesteld kunnen soms nog relatief grote projecten wel doorgang vinden. Dat blijkt uit de uitspraak van 4 maart 2020 over het inpassingsplan "Overnachtingshaven Lobith" van voor de invoering van de bouwvrijstelling. In de aanlegfase bedroeg de hoogste depositietoename 3,13 mol N/ha/jaar op het betreffende habitattypen en 5,05 mol N/ha/jaar op de leefgebieden in het Natura 2000-gebied Rijntakken. De Afdeling oordeelde daarover dat "- door de tijdelijke bijdrage, de vegetatie die ter plaatse voorkomt en de bufferende werking van de bodem – de effecten niet merkbaar zijn". [1]

Passende beoordeling met mitigerende maatregelen

Instellen van mitigerende maatregelen (zoals bijvoorbeeld maaien), indien niet reeds in het beheerplan opgenomen.

Passende beoordeling met extern salderen

Een volgende stap waarmee toestemming voor project kan worden verkregen is het extern salderen. Hierbij worden de beëindiging van een activiteit op een andere locatie die bepaalde stikstofdepositie tot gevolg heeft ingezet als 'mitigerende maatregel' om een project mogelijk te maken. Bij dit extern salderen is er wel een probleem. Het bevoegd gezag moet bij een besluit waarbij extern wordt gesaldeerd namelijk ook motiveren waarom de stikstofruimte van beëindigde activiteit niet per se nodig is voor natuurherstel.[\[2\]](#)

Omdat veel provincies die motivering momenteel niet rond krijgen, zijn ze gestopt met het faciliteren van extern salderen. Op het moment dat serieus werk gemaakt zou worden van het uitkopen van de piekbelasters zal extern salderen naar verwachting ook eenvoudiger worden.

ADC-toets

Als laatste redmiddel is er nog de zogenaamde 'ADC-toets', namelijk als de stikstofgevolgen niet zijn weg te nemen door voornoemde treden. Voor een succesvol gebruik van de ADC-toets moet komen vast te staan dat er:

- geen (minder stikstof belastende) Alternatieven zijn voor de ontwikkeling (bijv. kunnen de woningen ook verder van Natura-2000 worden gerealiseerd);
- sprake is van Dringende redenen van algemeen belang (bijv. woningnood);
- kan worden voorzien in voldoende Compensatie (bijv. door aanleg voldoende 'vervangende' natuur elders).

Omdat de eisen aan deze drie voorwaarden streng zijn, wordt hier doorgaans alleen voor grote infrastructurele projecten gebruik van gemaakt. Het is echter niet uitgesloten dat op deze wijze ook woningen kunnen worden gerealiseerd, gelet op de bestaande woningnood.

[1] ABRVS 4 maart 2020, ECLI:NL:RVS:2020:682 r.o 18.3

[2] Zie ABRvS 24 november 2021, ECLI:NL:RVS:2021:2627 r.o 30.4, Rb. Limburg 19 mei 2021, ECLI:NL:RBLIM:2021:4127 en Rb. Limburg 20 mei 2021, ECLI:NL:RBLIM:2021:4198.